

NOWE PORZĄDKI W SPÓŁKACH SKARBU PAŃSTWA

W czasie, gdy minister administracji i cyfryzacji Michał Boni przeproszał za wpadkę w sprawie porozumienia ACTA, zapewniając dziennikarzy, że rząd przestrzega prawa i lada dzień przeprowadzi spóźnione konsultacje z zainteresowanymi środowiskami, w budynku Sejmu od kilku tygodni trwały gorączkowe prace nad budżetem państwa na rok 2012, którego projekt trafił do łaski marszałkowskiej z naruszeniem ustawy o Komisji Trójstronnej.

Kilka budynków dalej, nowy minister skarbu państwa, Mikołaj Budzanowski, zastanawiał się, jak omijając uciążliwą i niewygodną dla resortu ścieżkę konsultacji społecznych wprowadzić porządki we władzach najważniejszych spółek Skarbu Państwa. Chcąc nie dopuścić do ponownej dyskusji nad rozwiązaniami zawartymi w projekcie ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa, który w poprzedniej kadencji Sejmu napotkał na zdecydowany opór związków zawodowych i posłów związkowych, postanowił przenieść niektóre jego założenia do zarządzenia ministra skarbu państwa, które jako wewnętrzny dokument nie wymaga uzgodnień międzyresortowych i konsultacji z partnerami społecznymi. Przypomnijmy, że kontrowersyjny projekt ustawy przewidywał m.in. powołanie podległego premierowi i kosztochłonnego Komitetu Nominacyjnego odpowiedzialnego za wybór członków rad nadzorczych, pozbawienie pracowników prawa wyboru przedstawicieli w organach spółek Skarbu Państwa i likwidację tzw. kominówki. 24 stycznia na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa ukazały się „Dobre praktyki w zakresie doboru kandydatów na członków organów spółek o kluczowym znaczeniu dla Skarbu Państwa”, które wyznaczają oczekiwane standardy w zakresie doboru kandydatów na stanowiska menedżerskie i nadzorcze 19 spółek o kluczowym znaczeniu dla Skarbu Państwa (m.in. Bumar, ENEA, ENERGA, Grupa Lotos, KGHM, Gaz-System, PGE, ORLEN, PGNiG, PERN „Przyjaźń”, Tauron Polska Energia, Totalizator Sportowy, Zarząd Morskiego Portu Gdańsk, Zarząd Morskiego Portu Gdynia, Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście). Upublicznienie dokumentu poprzedziły głośne zmiany kadrowe m.in. w PGNiG czy KGHM. Jak poinformował dziennik „Rzeczpospolita”, zablokowany w poprzedniej kadencji Sejmu pomysł byłego ministra skarbu Aleksandra Grada, aby powołać Komitet Nominacyjny został zastąpiony specjalną komisją złożoną z urzędników resortu, współpracujących z doradcami ds. rekrutacji, nazwanych przewrotnie w zarządzeniu „podmiotami zajmującymi się profesjonalnie identyfikacją i rekrutacją specjalistów”. Taki tryb postępowania ma stać regułą, za którą podatnicy będą musieli zapłacić – i to nie mało. Niestety, minister skarbu państwa nie wie ile. Powszechnie stosowaną praktyką na rynku jest po-

bieranie przez firmę doradztwa personalnego, za wykonaną usługę, równowartości trzymiesięcznego lub czteromiesięcznego wynagrodzenia menedżera. W przypadku najlepiej wynagradzanych osób daje to kwotę ponad 100 tysięcy złotych. Opracowana przez ministra Budzanowskiego procedura wydaje się prosta, ale w rzeczywistości poza kosztami, które generuje, nie zapewnia podniesienia jakości zarządzania w spółkach Skarbu Państwa. Komisja ma zlecać firmie headhunterskiej poszukiwanie kandydatów na wolne wakaty, spełniających określone przez nią kryteria. Następnie firma doradcza przedstawia swoje propozycje komisji. Te trafiają na biurko ministra, który dokonuje ostatecznego wyboru. Według zapewnień ministra skarbu dobor kandydatów na członków organów spółek ma być prowadzony z uwzględnieniem zasad: otwartości, jawności, przejrzystości, konkurencyjności, bezstronności i neutralności politycznej. Do organu spółki nie będą powoływane osoby w odniesieniu do których może to powodować ryzyko wystąpienia konfliktu interesów lub wywoływać podejrzenie o stronniczość lub interesowność, w szczególności z uwagi na stosunek bliskości, członkostwo w organach albo pełnienie funkcji na podstawie mandatu pochodzącego z wyborów bezpośrednich lub pośrednich w jednostce samorządu terytorialnego, czy też prowadzenie określonej aktywności zarobkowej, społecznej lub politycznej.

Minister skarbu państwa mówi o konieczności zapewnienia jawności i przejrzystości procedur. Sam jednak łamie te zasady, stosuje fortele legislacyjne, unika konsultacji społecznych i naraża spółki Skarbu Państwa na niepotrzebne konflikty. Nie pamięta o prawie mniejszościowych akcjonariuszy, którymi są pracownicy do wyrażenia opinii o proponowanych zmianach. Równocześnie rekomenduje nadzorowanym przez Skarb Państwa spółkom zasady społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, zapominając, że podstawową normą CSR jest prowadzenie autentycznego dialogu z wszystkimi interesariuszami, także z pracownikami, którzy muszą mieć wpływ na to, co dzieje się w przedsiębiorstwie. (nq)

**PIKIETA EKZZ
W BRUKSELI**

25 stycznia 2012 r. odbyła się pikiet Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych przed budynkiem Rady Europejskiej w Brukseli. Celem było zademonstrowanie solidarności związkowej w dobie kryzysu.

Tuż przed szczytem europejskim planowanym na dzień 30

stycznia br. stanowisko europejskich związków zawodowych jest czytelne: „Tego już za wiele. Są alternatywy. Na rzecz miejsc pracy i sprawiedliwości społecznej”.

OPZZ reprezentował Tomasz Jasiński z zespołu ds. współpracy międzynarodowej, członek Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Na zdjęciu: przemawia Bernadette Ségol, sekretarz generalna EKZZ

STANOWSKO RADY OCHRONY PRACY

**w sprawie realizacji zadań
służby bhp oraz analizy i oceny funkcjonowania
ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej
inspekcji pracy**

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 6 grudnia 2011 r. zapoznała się z materiałami przygotowanymi przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji zadań służby bhp oraz analizy i oceny funkcjonowania ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy.

W całym okresie 2010 r. Państwowa Inspekcja Pracy skontrolowała wykonywanie zadań służby bhp w 1280 zakładach pracy, a w okresie od stycznia do września 2011 r. w 1042 zakładach.

Podczas przeprowadzanych kontroli inspektorzy pracy stwierdzili, że najczęściej spotykaną formą wykonywania zadań służby bhp było powierzenie wykonywania tych zadań specjalistom spoza zakładu pracy. W 2010 r. co drugi, a w okresie styczeń - wrzesień 2011 r. – 58% pracodawców powierzyło wykonywanie zadań służby bhp specjalistom spoza zakładu pracy. Natomiast najrzadziej można było spotkać pracodawcę, który samodzielnie wykonuje zadania służby bhp. W 2010 r. stanowili oni zaledwie 2%, a w okresie styczeń – wrzesień 2011 r. – 1,8% pracodawców samodzielnie wykonywało zadania służby bhp.

Należy podkreślić, że w okresie trzech pierwszych kwartałów br. stwierdzono 72 przypadki utworzenia służby bhp przez pracodawców, którzy nie mieli takiego obowiązku ze względu na zatrudnianie poniżej 100 pracowników. Występowały jednak także przypadki nieutworzenia służby bhp pomimo zatrudniania powyżej 100 pracowników. W 2010 r. stwierdzono takie przypadki u 63 pracodawców, a w okresie styczeń – wrzesień 2011 r. – u 56 pracodawców.

W trakcie kontroli inspektorzy pracy stwierdzili nieprawidłowości związane z realizacją jednego z podstawowych zadań służby bhp jakim jest kontrola przestrzegania przepisów i zasad bhp na stanowiskach pracy. Państwowa Inspekcja Pracy stwierdza nieprawidłowości także w przypadku realizacji obowiązku dotyczącego

informowania pracodawcy przez służby bhp o stwierdzonych zagrożeniach i przedstawiania wniosków dotyczących usunięcia tych zagrożeń.

Jedną z najważniejszych nieprawidłowości było nieuczestniczenie przez pracowników służby bhp lub osoby wykonujące zadanie tej służby w postępowaniu powypadkowym. Do września 2011 r. stwierdzono brak udziału tych pracowników lub osób w badaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy lub uchybienia w tym zakresie w 12% przeanalizowanych dokumentacji.

Wyniki kontroli Państwowej Inspekcji Pracy wskazują jednoznacznie, że więcej nieprawidłowości występuje wówczas, gdy zadania służby bhp realizuje specjalista spoza zakładu pracy niż gdy w zakładzie utworzona jest służba bhp.

Społeczna inspekcja pracy w latach 2008 – I półrocze 2011 r. działała jedynie u niewielkiej liczby pracodawców objętych kontrolą Państwowej Inspekcji Pracy (w 2008 r. – 4%, w 2009 r. – 3,3%, w 2010 r. – 2,9%, w I półroczu 2011 r. – 2,3%).

Z danych Państwowej Inspekcji Pracy wynika, że w związku ze złożonymi przez społecznych inspektorów pracy skargami inspektorzy pracy przeprowadzili w 2008 r. – 65, w 2009 r. – 48, w 2010 r. – 36, a w I półroczu 2011 r. – 18 kontroli. Wykazały one zasadność lub częściową zasadność złożonych przez społecznych inspektorów pracy 59% skarg w 2008 r., 73% w 2009 r., 59% w 2010 r. i 56% w I półroczu 2011 r.

Podczas przeprowadzanych kontroli inspektorzy pracy zarejestrowali znaczący spadek liczby uwag wydanych przez społecznych inspektorów pracy. Natomiast realizacja tych uwag przez pracodawców kształtowała się na wysokim poziomie.

Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że najczęściej występującym naruszeniem ustawy o społecznej inspekcji pracy było niezakończenie księgi uwag i zaleceń (w 2008 r. u 95 pracodawców, w 2009 r. – 72, w 2010 r. – 63 i w I półroczu 2011 r. – 34).

Inspektorzy pracy w toku przeprowadzanych czynności kontrolnych u pracodawców współdziałają ze społeczną inspekcją pracy, w tym udzielają jej pomocy w realizacji zadań. Jest to realizowane przez informowanie o celu i zakresie przeprowadzanej kontroli, poradnictwo prawne, udostępnianie specjalistycznej prasy, szkolenia oraz przeprowadzanie kontroli wykonania zaleceń i uwag społecznych inspektorów pracy.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji Rada Ochrony Pracy uznaje za konieczne:

1. intensyfikację działalności kontrolnej prowadzonej przez PIP w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących służby bhp przez pracodawców;
2. korzystanie przez właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy w szerszym zakresie z możliwości, określonej w art. 237¹¹ § 4 Kodeksu pracy, nakazania utworzenia służby bhp albo zwiększenia liczby pracowników tej służby, jeżeli jest to uzasadnione stwierdzonymi zagrożeniami zawodowymi;
3. rozważenie wprowadzenia zmian przepisów prawnych regulujących funkcjonowanie służby bhp w celu zapewnienia większej efektywności jej działania, w szczególności:
 - przeanalizowanie powiązania liczebności komórki bhp z kategorią ryzyka, do której zakwalifikowano dany zakład pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - rozważenie doprecyzowania wymagań w zakresie kwalifikacji i stażu pracy, które muszą spełniać pracownicy służby bhp oraz specjaliści spoza zakładu pracy, którym pracodawca zatrudniający do 100 pracowników może powierzyć wykonywanie zadań służby bhp,
 - ujednoczenie przepisów dotyczących przeprowadzania szkolenia wstępnego ogólnego przez służbę bhp przez uzupełnienie zakresu działania tej służby.
4. pilne podjęcie praz na forum Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych na temat kierunków i zakresu zmian ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy.

Rada Ochrony Pracy

Warszawa, 23 stycznia 2012 r.